

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Eleny Kováčovej a JUDr. Aleny Poláčkovej, PhD. v právnej veci navrhovateľky: **A. B.**, *zastúpenej advokátkou JUDr. B. N.*, proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad Rožňava**, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. 2008/00029 zo dňa 6. februára 2008, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č.k. 2 Sp 5/2008-38 zo dňa 22. apríla 2009 spolu s opravným uznesením č.k. 2 Sp 5/2008-58 zo dňa 14. augusta 2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č.k. 2 Sp/5/2008-38 zo dňa 22. apríla 2009 spolu s opravným uznesením č.k. 2 Sp 5/2008-58 zo dňa 14. augusta 2009 **p o t v r d z u j e** .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a** .

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd potvrdil rozhodnutie odporcu č. 2008/00029 zo dňa 6. februára 2008, ktorým odporca podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona NR SR č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) rozhodol, že navrhovateľke nemožno navrátiť vlastníctvo k pozemkom v katastrálnom území H.

zapísané v pozemnoknižnej vložke č. X. parcely č. X., v pozemnoknižnej vložke č. X. parcely č. X., v pozemnoknižnej vložke č. X. parcela č. X. a v pozemnoknižnej vložke č. X. parcela č. X. z dôvodu, že navrhovateľka nespĺňa podmienky uvedené v ustanovení § 3 zákona. Odporca nepriznal navrhovateľke právo na náhradu za hore uvedené pozemky, neprevedú sa jej do vlastníctva náhradné pozemky a ani sa jej neposkytne finančná náhrada podľa ustanovenia § 6 ods. 2 zákona.

Ako vyplynulo z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajský súd nezistil zo strany odporcu porušenie zákona v preskúmanom rozhodnutí, dospel k záveru, že je správne a rešpektujúce príslušné ustanovenia zákona, pričom sa stotožnil s právnym názorom odporcu. Preskúmal napadnuté rozhodnutie odporcu a po oboznámení sa s opravným prostriedkom navrhovateľky, vyjadrením odporcu a administratívnym spisom odporcu, dospel k záveru, že opravný prostriedok navrhovateľky nie je dôvodný.

Krajský súd konštatoval, že navrhovateľka sama ako reštitučný titul označila rozhodnutie Fin88/ev.19/H/1962maj. zo dňa 28. júna 1963, podľa ktorého vlastníctvo nehnuteľností prešlo na Československý štát – do správy Štátneho rybárstva n.p. v S. - podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb.. Takýto reštitučný titul prechodu pozemkov na štát však nie je uvedený v ustanovení § 3 zákona, preto nebolo možné žiadosti navrhovateľky o uplatnenom reštitučnom nároku vyhovieť. Krajský súd sa stotožnil s názorom odporcu, že reštitučný nárok, ktorého dôvodom malo byť rozhodnutie Fin88/ev.19/H/1962maj. zo dňa 28. júna 1963, si mohla navrhovateľka v stanovenej lehote uplatniť podľa zákona č. 403/1990 Zb. o zmiernení následkov niektorých majetkových krívd.

Na námietku navrhovateľky, že rozhodnutie Fin88/ev.19/H/1962maj. zo dňa 28. júna 1963 bolo vydané na zabezpečenie poľnohospodárskej výroby a teda v rozpore s § 2 ods. 2 vl. nar. č. 15/1959 Zb., krajský súd uviedol, že z odôvodnenia samotného rozhodnutia vyplýva, že žiadosť na vydanie rozhodnutia podal socialistický sektor, t.j. Štátne rybárstvo n.p. v S., ktoré nehnuteľnosti potrebuje na plnenie úloh, pričom tieto nehnuteľnosti boli už od roku 1954 súčasťou vodného diela R. v katastrálnom území H., ktorého stavba bola povolená rozhodnutím zo dňa 18. januára 1954 zn. XI/4-739-16/2-1953, teda podstatne skôr ako bolo vydané rozhodnutie, a je len zrejmé, že nemohlo byť odňaté na zabezpečenie poľnohospodárskej výroby.

Krajský súd nepovažoval za dôvodnú ani námietku navrhovateľky, že po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia zo dňa 28. júna 1963 Štátne rybárstvo n.p. S. nepožiadalo o zavkladovanie vlastníckeho práva pre Československý štát správa Štátneho rybárstva n.p. v S.. Podľa krajského súdu žiadané nehnuteľnosti prešli do vlastníctva štátu dňom právoplatnosti rozhodnutia Fin88/ev.19/H/1962maj. zo dňa 28. júna 1963, ktoré nadobudlo právoplatnosť 15. augusta 1963. Zápis

nadobudnutia vlastníckeho práva v pozemkovej knihe nebol v období od 1. januára 1951 do 1. apríla 1964 (za účinnosti zákona č. 141/1950 Zb.) už podmienkou prevodu vlastníctva, ale mu zostal iba deklaratórny význam a od 1. apríla 1964 vykonávanie zápisov v pozemkových knihách bolo celkom zastavené. Preto aj dedičské konania ohľadne žiadaných nehnuteľností neznamenalí potvrdenie vlastníckeho práva, pretože predmetom dedičského konania po právnych predchodcoch navrhovateľky, nemohli byť nehnuteľnosti, ktorých už právni predchodcovia ku dňu smrti neboli ich vlastníckmi.

Proti tomuto rozsudku podala navrhovateľka odvolanie a žiadala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil v celom rozsahu a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Poukázala na ustanovenie § 3 ods. 1 písm. o) zákona, podľa ktorého oprávneným osobám sa navráti vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku prevzatia nehnuteľnosti bez právneho dôvodu. Podľa navrhovateľky na základe rozhodnutia Fin88/ev.19/H/1962maj. zo dňa 28. júna 1963 nemohlo prejsť vlastníctvo pozemkov právnych predchodcov navrhovateľky na štát, a teda prešlo bez právneho dôvodu podľa § 3 ods. 1 písm. o) zákona. Navrhovateľka považuje rozhodnutie Fin88/ev.19/H/1962maj. zo dňa 28. júna 1963 jednoznačne za neplatné, jedná sa len o neformálny administratívny správny akt, ktorý nebol doručený vlastníckom žiadnym spôsobom.

Navrhovateľka opätovne poukázala na svoje tvrdenie, uvádzané už v prvostupňovom konaní, že rozhodnutie Fin88/ev.19/H/1962maj. zo dňa 28. júna 1963 bolo vydané v rozpore s § 2 ods. 1 a 2 vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb., keďže právni predchodcovia navrhovateľky nemali uzatvorenú žiadnu nájomnú zmluvu so Štátnym rybárstvom, n.p. v S. a zároveň išlo o pozemky na zabezpečenie poľnohospodárskej výroby právnych predchodcov navrhovateľky. Rovnako ako v konaní pred krajským súdom, navrhovateľka poukázala aj na skutočnosť, že rozhodnutie Fin88/ev.19/H/1962maj. zo dňa 28. júna 1963 nebolo Štátnym rybárstvom, n.p. S. riadne zavkladované. Odporca žiadnym spôsobom nezisťoval, či skutočne prešli pozemky na štát podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. alebo prešli iným spôsobom. Rozhodnutie Fin88/ev.19/H/1962maj. zo dňa 28. júna 1963 nemožno považovať za vládne nariadenie č. 15/1959 Zb.

Poukazujúc na ustanovenie § 4 ods. 1 vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. navrhovateľka uviedla, že nehnuteľnosti nemohlo kúpiť Štátne rybárstvo, n.p. S., keďže tento podnik nebol žiadnym nájomcom. Preto neexistoval ani dôvod na uplatnenie reštitučného nároku navrhovateľky podľa zákona č. 403/1990 Zb., nakoľko k odňatiu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam nedošlo podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb., ako ani postupom podľa § 4 ods. 1 a 2 tohto vládneho nariadenia tak, ako to má na mysli ustanovenie § 1 zákona č. 403/1990 Zb.

Navrhovateľka poukázala aj na skutočnosť, že jej nebohý otec uplatnil u povinnej osoby (Východoslovenský rybársky podnik, š.p. M.) reštitučný nárok

podľa zákona č. 229/1991 Zb. (teda v zákonnej lehote podľa tohto zákona), čo mali dosvedčiť navrhovaní svedkovia z obce H.. K dohode o vydaní týchto pozemkov však do privatizácie podniku Východoslovenský rybársky podnik, š.p. M. nedošlo aj napriek tomu, že tieto nehnuteľnosti boli v súlade s delimitačným protokolom z 27. apríla 1997 odovzdané Slovenskému pozemkovému fondu v Bratislave, ktorý ich kúpnu zmluvou z 29. mája 1998 odpredal fyzickým osobám tak, ako to vyplýva z vyjadrenia odporcu zo dňa 12. marca 2008 predloženému krajskému súdu. Tento prevod realizovaný SPF považuje navrhovateľka za absolútne neplatný, resp. aj v rozpore s § 3 ods. 2 zákona č. 92/1991 Zb. o veľkej privatizácii, nakoľko zo strany Východoslovenského rybárskeho podniku, š.p. M. a ani SPF nedošlo k uspokojeniu reštitučného nároku navrhovateľky aj keď bol jej nárok uplatňovaný včas, a to ešte jej právnym predchodcom. Preto má navrhovateľka za to, že jej reštitučný nárok stále trvá, a to z dôvodu podľa § 3 ods. 1 písm. o) zákona.

Navrhovateľka poukázala aj na ustanovenia čl. 52 ods. 3 a čl. 77 ods. 3 zákona č. 100/1960 Zb. Ústavy ČSSR, podľa ktorých k tomu, aby zákon nadobudol platnosť, musí byť vyhlásený spôsobom, ktorý stanoví zákon. Preto vlastníctvo právnych predchodcov navrhovateľky k žiadaným nehnuteľnostiam, ktoré mali byť predmetom navrátenia, neprešlo na štát alebo inú osobu zákonným spôsobom, a teda prešlo bez právneho dôvodu.

Odporca k odvolaniu navrhovateľky uviedol, že pozemky ku ktorým si účastníčka konania uplatnila reštitučný nárok, prešli na štát rozhodnutím č. Fin.88/ev.19/H/1962maj. zo dňa 28. júna 1963 podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb., a to dňom právoplatnosti rozhodnutia 15. augusta 1963. Odporca uviedol, že v správnom konaní vychádzal z dôkazov, ktoré poskytol Štátny archív v Košiciach, Okresný súd v Rožňave, Správa katastra Rožňava. Skutočnosti známe správnomu orgánu z úradnej činnosti a dôkazy, ktoré už vykonal Okresný súd Rožňava a Krajský súd v Košiciach nebolo potrebné dokazovať. Okresný súd Rožňava rozsudkom č.k. 10C X./01-178 zo dňa 19. februára 2002 potvrdil, že rozhodnutie Fin.88/ev.19/H/1962maj zo dňa 28. júna 1963 je právoplatné a vykonateľné dňa 15. augusta 1963 s tým, že právoplatnosť bola vyznačená na základe potvrdenia bývalého MNV v H., z ktorého vyplýva, že rozhodnutie bolo vyvesené na vyhláškovej tabuli MNV od 10. júla 1963 do 28. júla 1963. Okresný súd Rožňava posúdil, že finančný odbor ONV v Rožňave pri rozhodovaní ako správny orgán a pri doručovaní rozhodnutia z 28. júna 1963 využil ustanovenie § 14 ods. 3 Vládneho nariadenia č. 91/1960 Zb. a ako jediný bol oprávnený vyznačiť na rozhodnutí právoplatnosť a vykonateľnosť, pričom tak aj urobil dňom 15. augusta 1963.

Nariadenie vlády č. 15/1959 Zb. sa vzťahovalo na veci vo vlastníctve fyzických osôb alebo súkromných právnických osôb, ktoré užívali na plnenie svojich úloh organizácie socialistického sektora, na základe nájomného, alebo iného

právneho pomeru vzniknutého pred účinnosťou tohto nariadenia, pred dňom 25. marca 1959. Nehnuteľnosti sú do roku 1954 súčasťou vodného diela R. v katastrálnom území H., stavba ktorého bola povolená rozhodnutím zn. XI/4-739-16/2-1953 zo dňa 18. januára 1954, ktoré vydal Krajský národný výbor v Košiciach referát pre výstavbu. Pozemky právnych predchodcov odvolateľky boli v užívaní organizácie socialistického sektora od roku 1954, ktorá ich užívala na plnenie svojich úloh. Stali sa súčasťou vodného diela, preto neslúžili na poľnohospodársku výrobu. Podľa vyjadrenia Ministerstva životného prostredia SR zo dňa 6. mája 1994 vodoprávne povolenie je stavebným povolením, vodné dielo R. je stavba. Z uvedeného vyplýva, že rozhodnutie Fin.88/ev.19/H/1962 maj. zo dňa 28. júna 1963 nebolo vydané v rozpore s vtedy platnými predpismi. Podľa identifikácie parciel, ktorú vyhotovila Správa katastra Rožňava, nehnuteľnosti sú zapísané na liste vlastníctva č. 1352 ako druh pozemku vodná plocha – R. vo vlastníctve fyzických osôb.

Zápis nehnuteľností do katastra na základe rozhodnutia č. Fin.88/ev.19/H/1962 maj. zo dňa 28. júna 1963 prešetrila Okresná prokuratúra v Rožňave, z ktorej rozhodnutia Pd 4018/99-10 zo dňa 4. augusta 1999 vyplýva, že odkladá podnet na prešetrovanie zápisu nehnuteľností do katastra, nakoľko nezistila dôvod na podanie protestu. Prokurátor konštatoval, že záznamy vykonané Katastrálnym úradom v Rožňave boli na základe listín osvedčujúcich vlastnícke práva štátu vzniklé pred 1. januárom 1993 a postupom Katastrálneho úradu nebolo porušené ustanovenie § 38 ods. 2 vyhlášky UGKaK SR č. 79/96 Z. z., ktorou sa vykonáva katastrálny zákon.

K námietke navrhovateľky, že reštitučný nárok uplatnil jej otec u povinnej osoby podľa zákona č. 229/1991 Zb. odporca uviedol, že v konaní nebol predložený doklad o uplatnení reštitučného nároku v zmysle zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku. Poukázal na ustanovenie § 9 ods. 1 cit. zákona, podľa ktorého si oprávnená osoba uplatňuje nárok na pozemkovom úrade, a taktiež na ustanovenie § 13 ods. 1, podľa ktorého právo na vydanie nehnuteľnosti podľa § 6 môže oprávnená osoba uplatniť do 31. decembra 1992, neuplatnením práva v lehote právo zanikne.

Odporca má za to, že v konaní bolo preukázané, že pozemky, ku ktorým si navrhovateľka uplatnila reštitučný nárok, prešli na štát podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. a § 11 Vyhlášky č. 88/1959 Úradného vestníka o opatreniach týkajúcich sa niektorých vecí užívaných organizáciami socialistického sektora. Reštitučné tituly ako dôvody na navrátenie vlastníctva sú v § 3 zákona taxatívne uvedené a je neprípustné ich rozšírenie o iné dôvody. Keďže uvedený právny titul prechodu pozemkov na štát nie je uvedený v ustanovení § 3 zákona, navrhovateľka nespĺnila povinné podmienky podľa zákona.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov odvolania podľa § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku bez nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods. 2 a § 214 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku s tým, že deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 19. mája 2010 (§ X. ods. 1 a 3 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku).

Predmetom preskúmovacieho konania v danej veci bolo rozhodnutie obvodného pozemkového úradu o reštitučnom nároku podľa zákona č. 503/2003 Z.z.

Zákon č. 503/2003 Z.z. upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré nebolo vydané podľa osobitného predpisu. Aj cieľom tohto zákona je spolu s ostatnými reštitučnými zákonmi zabezpečiť tzv. reštitučné procesy zmiernenia niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v zákone presne ustanovenom období vo vzťahu k presne vymedzenému okruhu osôb a na základe v zákone taxatívne ustanovených prípadov straty majetku.

Z obsahu predloženého administratívneho spisu ako i výsledkov doterajšieho priebehu konania súd zistil, že predmetom preskúmovacieho konania bolo rozhodnutie odporcu č. sp. 2008/00029, Ev.č. 2008/000118 zo dňa 6. februára 2008 týkajúce sa reštitučného nároku navrhovateľky. Zo žiadosti navrhovateľky zo dňa 27. decembra 2004 je zrejmé, že navrhovateľka si uplatnila nárok na navrátenie vlastníctva podľa zákona č. 503/2003 Z.z. k nehnuteľnostiam, ktoré prešli na štát rozhodnutím Fin.88/ev.19/H/1962máj.

Finančný odbor Okresného národného výboru v Rožňave na žiadosť žiadateľa Štátneho rybárstva n.p. v S. podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. a § 11 vyhlášky č. 88/1959 Úradného vestníka o opatreniach týkajúcich sa niektorých vecí užívaných organizáciami socialistického sektora vydal dňa 28. júna 1963 rozhodnutie č. Fin88/ev.19/H/1962máj., ktorým nehnuteľnosti v katastrálnom území H. uvedené vo výkaze plôch ku geometrickému plánu a súpisu nehnuteľností zo dňa 30. novembra 1961 č. 0-920-72-1/2-2 vyhotovenom Strediskom geodézie v Košiciach prešli do vlastníctva čl. štátu, konkrétne do správy Štátneho rybárstva n.p. v S. dňom právoplatnosti uvedeného rozhodnutia t.j. 15. augusta 1963.

Tieto nehnuteľnosti sa na základe uvedeného rozhodnutia stali súčasťou vodného diela R. a právnym nástupcom Štátneho rybárstva n.p. v S. sa stal na základe Delimitačného protokolu z 27.apríla 1997 Východoslovenský rybársky

podnik š.p. M., ktorý tieto nehnuteľnosti odovzdal Slovenskému pozemkovému fondu v Bratislave, ktorý ich následne kúpnu zmluvou zo dňa 29. mája 1998 predal fyzickým osobám.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v uvedenej právnej veci konštatuje, že právny názor krajského súdu je správny. Nie je možné prisvedčiť tvrdeniu navrhovateľky, že v prípade ňou uplatneného reštitučného nároku prešlo vlastníctvo oprávnenej osoby na štát v dôsledku prevzatia nehnuteľnosti bez právneho dôvodu podľa § 3 ods. 1 písm. o) zákona. V ustanovení § 3 zákona sú taxatívne vymenované spôsoby prechodu vlastníctva nehnuteľností na štát, na základe ktorých je možné o reštitučnom nároku rozhodnúť ako i o navrátení vlastníctva k pozemkom pôvodných vlastníkov a v prípade ich smrti dedičom uvedeným v ustanovení § 2 citovaného zákona.

Podľa názoru odvolacieho súdu správny orgán dôsledne postupoval v dôkaznom konaní pre presné a úplné zistenie skutočného stavu veci v súvislosti s preukázaním prechodu vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam na štát. Je v danom štádiu konania nepochybné, že podmienky ustanovené v ustanovení § 3 ods.1 citovaného zákona neboli pokiaľ sa jedná o nárok navrhovateľky splnené. Nebolo možné priznať vlastníctvo navrhovateľke k predmetným pozemkom a ani priznať právo na náhradu za pozemky.

V prípade nehnuteľností, ktoré prešli na štát na základe vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. tento spôsob prechodu na štát bol dotknutý zákonom č. 403/1990 Zb. o zmiernení niektorých majetkových krívd, z ktorého vyplýva, priamo z ustanovenia § 1, že tento zákon sa vzťahuje na následky majetkových krívd spôsobených fyzickým a súkromným právnickým osobám odňatím vlastníckeho práva k nehnuteľným, prípadne hnuteľným veciam podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. o opatreniach týkajúcich sa niektorých vecí užívaných organizáciami socialistického sektora.

So všetkými relevantnými námietkami navrhovateľky sa vyporiadal už odporca v odôvodnení preskúmaného rozhodnutia ako aj krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto nebude opakovať odôvodnenie preskúmaného rozhodnutia odporcu a ani odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu, ale na ne ako na vecne správne a postačujúce odkazuje (§ 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v znení zákona č. 384/2008 Z. z., účinnom od 15.októbra 2008). V súdnom odvolacom konaní nevyšli najavo žiadne také nové skutočnosti, s ktorými by bolo potrebné osobitne sa zaoberať.

Keď teda krajský súd dospel k právnemu záveru, totožnému so záverom odporcu a rozhodol, že preskúmaným rozhodnutím odporcu nedošlo k porušeniu

zákona a chránených záujmov navrhovateľky, tento jeho názor považoval aj odvolací súd, z dôvodov uvedených vyššie, za správny.

Preto Najvyšší súd SR ako súd odvolací napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 Občianskeho súdneho poriadku potvrdil. Pritom sa stotožnil s právnym posúdením a dôvodmi krajského súdu, viazaný tiež rozsahom a dôvodmi odvolania podľa § 212 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods.1 v spojení s § 224 ods.1 a § 142 ods.1 Občianskeho súdneho poriadku tak, že navrhovateľke nepriznal ich náhradu, nakoľko nebola konaní úspešná odporcovi preto, že zo zákona nemá právo na ich náhradu.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

V Bratislave dňa 19. mája 2010

JUDr. Jana Henčeková, PhD., v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Nikoleta Adamovičová